

مشاورت افغان

مطبعه و محل اداره :

د مال او غنډه امنیت
سندوخی جوارنده
شکول یقوشنده
۲۰ نوموړو

سلکمزمووافق آثار
جدیده مع المونوبه
قبول اولنور

درج ابدلهین آثار اعاده اولنماز

دبیره ، فلسفه ، علوم ، حقوق ، ادبیات تاریخ ، سیاسیات د و بالخاصه احوال و شئون اسلامیه د بحث ابرو د هفته ده بر نشر اولنور.

آبونه بدلی

صاحب و مؤسسلری :

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب
تاریخ تأسیسی

۱۰ تموز ۱۳۲۴

در سعادتده نسخه سی ۵۰ یاره در

قیرله دن مقوا بورو ایله کوندریلیرسه سنوی
۲۰ غروش فضله آلنبر

سنه لکی	التی آیلانی	غروش
عالم عثمانیه ایچون	۶۰	۳۰
روسیه	۶۰	۳۰
سائر ممالک اجنبیه	۱۷	۹

عدد : ۱۷۹

۱۹ صفر ۱۳۳۰ پنجشنبه ۲۶ کانون ثانی ۱۳۲۷

یدنجی جلد

ویردیلر ؛ فقط او موقت متاع ، او متاع قالدیلر ؛ قالدیلر ؛

شبهه سزدرد ، که بلا تردد : الله یار ایدی ، جوابی ویریرلر . یا بوحق و حقیقتی اقرار و اعترافدن سوکرا او انصراف نه اولیور ؟

توحیده بدل اولور می تثلیث ؟

هیچ نور ایدیایمی سویله (....) ؟

اوچدرنه دیمک حقیقتی یک ؟

عقل بونی سویله مز بلاشک

بردر ازلا وجود باری

یوقدر ولدی آنک نکاری

محمد فخر الدین

مابعدی وار

ادبیات

ادبیات بحثری

انشاد

انشاد بر شعری طور مخصوصیه او قومق دیمکدر ؛ ایستر اونشیده او قویانک کندی مالی اولسون ، ایستر بشقه سنک . بعضیلری انشاد شعر ترکیبندن شعر یازمق ، یا خود سویله مک معناسنی چقارییورلر که بودرلو تفسیره لغتک مساعده سی یوقدر . حتی کال بک مرحومک :

بن طوتدیغکز یوله کیده یدم ،

برمنتخبات جمع ایده یدم ؛

شهنامه لر ایتیش اولسه م انشاد ،

بریتیمی ایلزدم ایراد .

طرزنده کی اعتراضی انشاد کله سنک یا کلش قوللانیلمش اولماسندن طولانی حقی بر مؤاخذه یه هدف اوله بیلیر .

انشاد غایت مهم بر مسئله اولدینی حالده بزنده نسه بوکا هیچ اهمیت ویرمه مشر ، حتی ویرمیورز ؛ بر جماعت کبری حضورنده یوکسک سسله ایراد نطق ایدن بر خطیب تصور ایدیکز که سوزلری سراپا معنی ، سزایا روح ، لکن ، بو آدم اثنای تبلیغده ادا ایله مؤدا آره سنده کی مناسبته ، آنکه دقت ایتیور ؛ خطبه سنی حافظه یه ایستیف ایدلمش تکریمه لر کی دوم دوز او قویور . شیمدی بویله بر نطقک جمهور سامعین اوزرنده نه تأثیری اولور ؟ طبیعی هیچ ؛ ایشه یالکوز وزنک ، قافیه نک آفتیسنه تابع اوله رق او قونان شعرلرده دیکه یینلر اوزرنده عینی تأثیری حصوله کتیرر .

انشادک فنالنی بر چوق سبلردن ایلری کلیور که بوراده باشلوجه لرینی صایه جغز :

۱ — لسانم زده قوللانیلان وزنلری بیلمیه رک تفعله لر بر برینه قاریش دیرمق .

۲ — ینه وزن بیلمه مک بلاسی اوله رق ، بعض هجاری چکیلیمک ایجاب ایدن کلماتی قیصه کچمک ، قیصالتیه حق هجاری ده اوزون او قومق .

وحشت ! بونلر برر فاجع حقیقت ! بونلر داغیر دایمیز برر مصیبت ! بونلر جانلر اریتن برر فلاکت ! باقیکز ، توحید فصل توحید ایله قائم ایش ! باقیکز ؛ اتحاد فصل توحید ایله دائم ایش نهوت ! توحید اتحاد ایله قائم اولونجه اتحادک ده توحید ایله دائم اولسی لازم کایر . اتحادک ضعیف توحیدک دعضدن باشقانه در . اتحادک بستمون فقدانی ده توحیدک فقدانیدر . ایشه اندلس کوزمیزک ئوننده ؛ توحیدلری قوتلی اولایدی اتحادلری ، استقلاللری ، حکومتلری ، سلطنتلری محافظه ایدرلردی . شقاق و نفاقک ، طوائف ملوکه انقسامک بو فوج عاقبتی دوشونیرلر ، توحیدک روح بقا و دوامی اولان اتحاددن آریلزلردی .

توحیدی جانندن زیاده سهو دیکنی ، آنک اوغرینه فدای حیاتی کندینه دارینک فوقنده بر شرف ، بر سعادت بیلدیکنی ادعا ایدن بر ذاته صور یاسین : « نیچین ؟ ... » ویره چکی جواب شبهه سزدرد که « توحیدک اسلامیتک کال شان وشو کتله یاشامسی ایچین ! » دن عبارت دردیکی ؟ سنک توحیدکی ، سنک اسلامیتکی آرزو ایتدیکک شان وشو کتیه یاشاناجق انجق و انجق اتحادکدر . نهوت : آنک روح بقاسی آنجق اتحاد اولدیغنه اک واضح واک فاجع دلیل ایشه اندلسدر .

عربلر ؛ اسپانیایه اتحاد قوتیه کتیدیلر ، اتحاد قوتیه کتیدیلر . اتحاد قوتیه فتح ایتدیلر اتحاد اوزرینه ثابت قدم اولدقجه یاشادیلر و توحیدیده یاشادیلر . باقی شمدی اندلسده توحید وارمی ؟ نیچین ؟ چونکه موحد نامنه بر فرد بیه یوق ! سبی اتحاد سزلق ! سبی شقاق و نفاق ! سبی مساوی اخلاق ! شمدی دوشور ! او اسپانیانک مدنی (؟) خرسیتیانلرینه کال ذلت و فرط مسکمتله مملکتی ، حریتی ، حاکمیتی ، استقلالنی ، عرض و ناموسنی ، جامعلری ، منبرلری ، محرابلری تسلیم ایدن ابن نصیرک ، طارقک ، ابن موساک ، عبدالرحمانک نسل اخیری قاچ پاره مک موحد ایدیلر . نم الاجداد ! بلس الاجداد !

بونلر توحیدی اسپانیانک شانلی فاتحلری قدر سومش ، اوغرنده فدای جانی بر شرف ایدی ، بر سعادت سرمدی بیلیمش اولایدیلر توحیدک اندلسدن هجرتنه سبب اولورلرمیدی ؟

نتیجه سنک محقق بر اضمحلال اولدیغنی بیه بیه شقاق و نفاقه دوشمه لر توحیده اهمیت ویرمه لرندن باشقانه صورتله تفسیر اولونه بیلیر ؟ بو سطرلر او قدر اهمیتلی در ، که اوزرنده ساعتیله کونلرجه دوشونلسه ینه آزدرد .

سودای اتحاد ، عینیه عشق توحیددر .

بناءً علیه اتحاد سزلق ده توحید سزلک دیمکدر . دینیله بیلیر ، که :

تثلیثه ده اتحاد وار . بوده عشق توحیدمی ؟

اونلر ده تثلیثک روح حقیقتی توحید اولدیغنه قائل فقط ؟

(الله اکبر) ک برلکنی کیمسه انکار ایده مز .

« ولئن سئلتهم من خلق السموات والارض ليقولن الله ! فانی

یؤفکون ؟

اگر اونلره کوکلری ، یلری کیم یار ایدی ؟ دییه صورمتش اولسه ک

هله پك طبیعی یعنی سوبلندیکی کبی اوقونمق لازم کلن کلماته اماله ویرمک یعنی اوزاتمق برخسته تقدیرکه نظم ایله معارفهسی اولمایان ، یاخود بو آشنایق پك یکی باشلایان آغزله مستولیدر ! بویلهلری مصراعك هیچ اولمازسه ایکی اوچ کله سنك قویروغی ، قولاغی چکیلیمدکجه منظوم اولماز وهمنده بولنورلر . بوعلتك چارهسی چوچه شعر اوقومقدیر .

۳ — نظمی نثرکی دوم دوز اوقویویومرک یعنی تفریط .

۴ — نظمی تقطیع ایدرجه سنه اوقوموق یعنی افراط .

۵ — معنی اعتباریله بربرینه باغلی اولان مصراعلردن یاخود بیتلردن هر برینك صوکنده سوزك بیتدیکنی ظن ایتدیره جك صورتده وقف ایدرک سامعك ذهننی قاریشدیرمق .

۶ — استفهام ، تأثر ، تعجب ، تهکم ، خلاصه برباشقهلق ، بر فوق العاده لك افاده ایدن جملهلری ده دیکرلری کی ایراد ایله مک .

۷ — نثر منظوم طرزنده یازلدینی ایچون بعضاً سوزك آرقه سنی آلمق بش اون مصراعی بیتیرمهیه متوقف اولان یکی شعرلری ده اسکی شعرلر کی مستقل معنالی مصراعلردن متشکل فرض ایدرک اویله جه انشاده قالدیشمق .

۸ — قافیهلری دیکله یئرلرک قولاغنه زورله صوقار کی لزومندن زیاده حس ایتدیرمک .

۹ — اماله لری ، خصوصیه ترکیه کله لرده کی اماله لری پك بللی ایتمک .

۱۰ — وزنده ، قافیه ده ، طورده بر سقطلق یا پاماقله برابر شعرك مؤدا سنه کوره ادا اختیاری جهتنی دوشونمیه رك رقیق ، شدید ، یوکسک ، درین نه قدر حسلر ، خیاللر ، فکرلر وارسه هپسینی بردن عینی آهنگه منقاد ایله مک .

طبیعی ، بولنردن باشقه سببلرده واردر ، آنجق انشادی برباد ایدن الک باشلی نقیصه لر هر حالده صایدقلریمز اوله جقدیر . هله عروض متعصبیلندن ایلری کلن تقطیعجیلک الک سلیس نظم لری بیله اک مستکرمه قیلغه صوقار . معلومدرکه ساکن حرفدن اول کلن حروف مد براز فضله جه چکیلیر . بوچکیلش نظمه پر آهنگ ده تأمین ایدر . بعضیلری وزنی شاشیرمامق ایچون اوساکن حرفی حرکه لی اوقورلرکه بوصورتله حاصل اولان ثقلته دکمه قولاق تحمل ایده مز !

أوت ، « بهاردر بهاردر بهاردر بهاردر » مصراعنده کی بهاردر کله لرینك برنجی رالزینه برر کسره ویره رك « بهاریدر » طرزنده اوقویانلر چوق کوردک .

واقعا بومصرع تقطیع ایدیلک لازم کلسه هر (بهاردر) کله سی مفاعلن جزئنه ترفیق ایچون رانی حرکه لی فرض ایتمک ایجاب ایدرسه ده انشاد ایدرکن بونی دوشونمک پك غریب اولور .

اماله لر نه قدر ممکن ایسه اوقدر آز بللی ایدملیدر . هله مصراع صوکنده کی کله لرک آخر هجالیینه راست کلن اماله لر هیچ حس ایتدیریله ملیدر . سوبله کلری میز بر مثال اوزرنده تطبیق ایچون کلاک شو مطلبنی آله لم :

ایر مه مشکن کیمسه نك نور نکاهی قویننه ،

کیزلی کیرمش دون کیجه زلف سیاهی قویننه !

کورویورزکه بویتده نور ، نکاهی ، قویننه ، کیجه ، زلف ، سیاهی کله لری هپ اماله لیدر . ایکی سطرده آلتی اماله دیکله نی صیقار . لکن بز اولدقجه کوزل بر انشاد سایه سنده صیقتی بی یاری یارییه ایندیره بیلیرز . أوت ، نورک راسنی ، ایجه اوزون اوقویه جغمزه براز تفخیم یعنی قاباجه تلفظ ایدرز . اوقت اماله نك ثقلتی کرکی کی آزالیر . نکاهی کله سنده کی هی هجاسنده ایجه اوزون برکسره ویره جکمز قبا لکن قیصه برکسره ویریرز . بونده کی اماله ده خفیفلار . قویننه ردیفنده کی صوگ هجایی ایسه اماله سزجه اوقورز .

ایکنجی مصراعده کی زلف ، سیاهی ، قویننه کله لر نده ده عینی صورتله حرکت ایدرز .

دیمک ایسته یورزکه : انشادده اصل اولان اجزای بیتك بو تون هجالیخی مقابله نده کی تغله لره ایدورمه جن دییه اماله لری سامعك قولاغنه چاریمق دکدر ، بلکه اماله نك غیر طبیعی برشی اولدیغنی بیله رك اونی ممکن مرتبه آز حس ایتدیرمکدر .

بونکله برابر اوزادیلسی ایجاب ایدن اویله کله لرده واردرکه قیصه کچیلیمسی عروضجیلرک زحاف دیدکاری قصوری وجوده کتیردکن بائقه اساساً اوکی هجالتک محدود اوقونمسی معنی اوزرنده پك کوزل تأثیر حاصل ایدر . اونک ایچون بویله کله لری خفیف کچمک طرفنه اصلا یاناشما ملیدر .

دور وادیده دورا دور برسس ، رودلر چاغلار .

هی نه سنکین دلسین ای ظالم که تأثیر ایتیور ،
آهله ، فریادلر ، چاک کریبانلر سکا !

فریاد بوکلشنده کی آهنگ سپیدن !

ایواه بوبازیچه ده بزلرینه یاندق !

ای وفاسز دوستم سندن وفالیمش غمک !

نشیده لر نده دورا دور ، رود ، آهله ، فریادلر ، فریاد ، ایواه ، دوستم کله لری مطلقاً محدود اوقونملیدر . هله آه ، ایواه ، هیات ، اوح کی تأثره ، تحسره ترجان اولان کله لر قیصه کچیلیمه ملی ، دردر انف مقداری چکیلیملیدر !

لطفانددرکه : ناجی مرحوم ترجان حقیقتده غزلریازمردق هوسلیلری تنظیره دعوت ایدر ، صوکرده اونظیره لری برر برر دیدیکارکن طلبة علومدن بری

دون کیجه آتش سودا دوشوب آه مدرسه مه

باتدی منطقه معانی و بیان مقصود !

طرزنده و یا خود بوندن دهها حالیه بر یاوه کوندرمش . ناجی
بو زوالی مالانک غزلنه عائد سوزلرینی شو مطالعه ایله بترمش :
« بز آهاریک ممدود اولماسنه طرفدارز . خصوصیه آتش سودا ایله
بوتون ماملکی یانوب کول اولان سنک کبی بر ملا بویه قیصه جق آه
دیمر . . یورکدن اولق شرطیه غایت اوزون بر آه چکر ! »

کمالک جز میسندن

بکزته بنی خطادکدی ،

بر کیمسه کوروبده عارفانه :

زنجیرده ایکله یین اسیرک

قوینده کی طفل ناتوانه .

قطعه سنی اله آلامده فصل اوقویه جغمزی سویله یلم . کور یورزکه شو
دردت مصراعک دردیده بر برینه مرهون یعنی باغلی . شیمیدی بو شعری
فصل انشاد ایده جکز ؟ اگر هر مصراعک صوکنده سوزک بیتدیکنی
اکلادیر بر طور ایله وقف ایده جک اولورسه ق معنی آصقیده
قالیر . او حالده تصوک مصراعک نهایتنه کلنجه یه قدر کچه جک اولکی قرار
آصمه قرار اولمی ؛ یعنی سوزک تمام اولمایوب اشاعیده تمام اوله جغنی
اکلاته جق طرزده ویرملیدر .

اماله لره کلنجه برنجی مصراعده کی بنی کله سنک (نی) سی حس اولمایه جق
کبی چکیه جک ؛ زنجیر آله بیلدیکنه اوزادیه جق ؛ زیرا قاعده بونی
ایجاب ایتدیکی کبی آهنگده او یله اولماسنی ایستز . ناتوانه ، عارفانه کبی
اماله سز اوقونیه جق . بر فرق وارسه بونده کی قرار تامر ؛ عارفانه کبی
غایت خفیف وقفدن عبارت دکادر .

انشادک دهها بر چوق ایجه لکلی و اردرکه اونلر تعریف ایدیه مز ؛
شعری اوقویان آدمک ذوقنه قالمش شیلردر . مثلاً شدتلی فکرلره ،
آتشلی حسله ترجمان اولان شعرلر یوکسک سسله ، مهیج طور ایله
اوقونلی ؛ رقیق ، نازک معانی ده کندیسنه مناسب بر لحن ایله تبلیغ
ایدملیدر . سسی قالدیرمق ایجاب ایدن یرده ایندیرمک ؛ آچالتمق لازم
کان یرده یوکسکتمک پک مناسبتر اولور . بونکله برابر برطاقم زوبه لریک
یایدینی کبی شعره روح ویره جکم دییه عجمی اویونجی طوری طاقینه رق
صوغوق صوغوق جعلیتلر کوسترمه نك ینه لزومی یوقدر . بو بر تصنعدر ،
تصنع ایسه هر زمان مردوددر .

اسلافزک انشاده ویردکلی اهمیتک درجه سنی بیله میورز . بقیه
السلف اولق اوزره یتیشه بیلدیکنمز شاعرلر آره سنده هر سکلی عارف
حکمت مرحومی عظمتلی بر انشاد صاحبی کوردک . باشقه لرنده او یله
وقور ، او یله معنیدار بر انشاد کوره مدک .

احتمال که انشاد بختی بوقدر اوزاتمه یه متحمل بولمایه جقسکز .
لکن اک رقیق ، اک حس برنشیده یی آلیکز ؛ بر محفل ادبده اولا
اهلنه اوقودیکنز ؛ ثانیاً نا اهلنه انشاد ایتدیریکز ، صوکرده بو ایکی
اوقویشک دیکله یینلر اوزرنده کی تأثیرینی بر بریله مقایسه ایدیکنز .
اوزمان ایشک اهمیتنی ایجه اکلار سکز .

نه حاجت ! شعری بر باد بر صورتده انشاد ایتک طبق بر بسته
موسیقی بی اصوله بیگانه ، چیرکین سسلی بر حریفک کوهله مسنه بکزر !
شعر قدسیمز حقننده مهم اولان انشاد شعر حاضر مزه کلنجه
بوسبوتون مدهش بر اهمیت آلیز . زیرا شعر قدیمده هر مصراع ،
هر بیت مستقل بر معنایی احتوا ایدردی . اونک ایچون ای ده اوقونسه
فناده اوقونسه بیتک صوکنده وقف ایدیلنجه مقصدک نه اولدینی اکلا .
شیلردی . حال بوکه شیمیدیکی شعرلر اسکی نثرلرکی زنجیرله مه کیدیور ؛
حتی بعضاً برنجی مصراعله باشلایان جمله نك آرقه سی تام سکز اون
مصراع صوکره آله بیلور . اونک ایچون انشادک حق ویرلمزسه
آهنگدن واز کچدک ، معنی آکلا شیلماز . برکت ویرسین که صوکن زمانلرده
تعمم ایدن تنقیط ایشی خیلیدن خیلی یه قولایلاشدیر مشدر . یوقسه
یکی شعرلری انشاد پک مشکل اولوردی .

محمد عاکف

وطن ..

بشرك ، بی امید و پژمرده

بومقسی حضيض محنتده

دائماً نشئه سز و درمانسز

کچن عمر مکدری ، یالکز ،

بر بویوک حسله لرزه دار اولور ،

بر بویوک حسله تاب نشئه بولور .

بو بویوک حس ، وطن محبتی ، بر

محترم تحفه مقدسدر .

بر آسمی جناحدر ، تیردر ،

وطنی دائماً صیانت ایدر .

و اونک صاف سایه سنده وطن

بر مؤبد پناه نور افشان .

صاف و عالی مسعدت حاکی

بر بویوک ملجأ مقدس که

یاشاتیر ، بسلر اشتیاقه بزى ،

بی مجال و شکسته قابمزی

نازلی بر آئنه شفقتیه سهور ،

کریه یی ، حزنی تسلیت آیلر .

محو ایدر اضطرابی . . اووخ ، ذاتاً

بر صمیمی واضطراب - شکن

آئنه آغوشیدر . او ، خار ، نرمین . .

چیرینیر قلبی پر امل و حزین .

بو بویوک شفقتیه بزده اونی

سوه رز . . قلب زار و محزون